

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
ПВНЗ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І
ПІДПРИЄМНИЦТВА»
протокол № 9 від «28» серпня 2025 р.

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом в.о. ректора
ПВНЗ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І
ПІДПРИЄМНИЦТВА» №12/2
від «29» серпня 2025 р.

В.о. ректора

Ельзара ЗАВОЛОКІНА

ПОРЯДОК

**супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим
маломобільним групам населення в
ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ
«ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА»**

м. Київ, 2025 р.

ЗМІСТ

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
2	МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ІНСТИТУТУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	4
3	ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА ІНШИХ ОСІБ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ	4
4	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	8

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Порядок супроводу (надання допомоги) особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам населення в ПРИВАТНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» (далі - Порядок) розроблено на виконання розпорядження КМУ від 14.04.2021 № 366-р «Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року», Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту».

1.2. Метою цього Порядку є створення умов для забезпечення прав і можливостей осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення нарівні з іншими громадянами, у тому числі щодо безперешкодного доступу до об'єктів ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА» (далі – Інститут), зручності та комфортності їх перебування на території Інституту.

1.3. Цим Порядком визначається супровід (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час перебування на території (у приміщеннях) Інституту.

1.4. У цьому Порядку наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

доступність – забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг, як у міських, так і в сільських районах.

здобувач вищої освіти з особливими потребами – особа з особливими освітніми потребами, яка здобуває освіту в закладах вищої освіти і потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення її права на вищу освіту.

маломобільні групи населення (МГН) – особи, що відчують труднощі при самостійному пересуванні, одержувачі послуги, необхідної інформації або при орієнтуванні в просторі. До маломобільних груп населення віднесені: особи з інвалідністю, особи з тимчасовим порушенням здоров'я, вагітні жінки, громадяни похилого віку, особи з дитячими візками;

особа з інвалідністю – особа зі стійким розладом функцій організму, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження її життєдіяльності, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити її соціальний захист (відповідно до ст. 2 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»);

територія Інституту – комплекс будівель, споруд та прибудинкової території за адресою: 01042, Київська обл., Обухівський р-н, с-ще Козин, Весняна, 12.

супровід – комплекс заходів, спрямованих на забезпечення прав і задоволення потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення на безперешкодний доступ до об'єктів Інституту, зручності та комфортності їх перебування та отримання інформації.

супроводжуючий (Відповідальна особа) – працівник Інституту, на якого покладаються обов'язки організації супроводу на території Інституту осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

2. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ІНСТИТУТУ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

2.1. Для комфортного навчання в Інституті здобувачі вищої освіти мають право використовувати індивідуальні технічні засоби, зокрема, слухові апарати, ноутбуки, тощо.

2.2. Для забезпечення освітнього процесу здобувачів може використовуватись платформа дистанційного навчання Moodle та інші електронні засоби, на яких розміщено комплект навчальних матеріалів за освітніми компонентами освітніх програм.

2.3. Для здобувачів із проблемами пересування (з вадами опорно-рухового апарату, зору, ДЦП та ін.) освітній процес організовується у навчальних приміщеннях з безбар'єрним доступом. Архітектурна безбар'єрність зовнішнього і внутрішнього простору в Інституті поступово забезпечується з урахуванням фінансових можливостей в Інституті та технічних можливостей його архітектурної адаптації і передбачає, з-поміж іншого:

- розміщення тактильної рельєфної напольної плитки вздовж проходів;
- спорудження пандусів;
- усунення порогів;
- встановлення спеціальних поручнів уздовж сходинок;
- забезпечення належної ширини дверей, проходів між столами;
- створення належних санітарних умов та обладнання санітарних вузлів,
- тощо.

2.4. У разі неможливості повного пристосування наявних будівель, споруд та приміщень в Інституті до потреб здобувачів, здійснюється їх часткове пристосування.

2.5. Для організації самостійної роботи здобувачам надається доступ до електронних ресурсів бібліотеки в Інституті.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ СУПРОВОДУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА ІНШИХ ОСІБ, ЩО НАЛЕЖАТЬ ДО МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

3.1. Для організації супроводу на території Інституту осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, які навчаються або будуть навчатися в Інституті, призначаються відповідальні особи від структурних підрозділів з числа науково-педагогічних працівників та/або учасників освітнього процесу та/або із залученням інших осіб, у тому числі на волонтерських засадах.

3.2. Особа, що здійснює супровід повинна дотримуватися правил етичного спілкування з особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення.

3.3. Супровід надається у робочі дні згідно з Правилами внутрішнього розпорядку Інституту.

3.4. Для надання супроводу особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення натискають кнопку виклику персоналу на вході до навчального корпусу Інституту.

3.5. Черговий навчального корпусу у разі одержання інформації про прибуття на територію Інституту осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення:

- якщо особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення не перебувають у трудових відносинах з Інститутом і не є здобувачами вищої освіти й прибули за довідкою, консультацією тощо – виявляє мету візиту та повідомляє про це керівника підрозділу, який володіє необхідною інформацією. Керівник даного підрозділу має прибути особисто або забезпечити прибуття працівника підрозділу, який володіє необхідною інформацією та може проконсультувати осіб з інвалідністю та іншу маломобільну групу населення.

- якщо особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення є здобувачами вищої освіти – повідомляє відповідального за організацію супроводу відповідної кафедри (за необхідності залучитися для надання допомоги під час пересування).

3.6. Після закінчення відвідування Інституту або прийому Відповідальна особа супроводжує осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення за межі території Інституту.

3.7. Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення мають право отримати супровід своєчасно, якісно та з дотриманням усіх вимог безпеки.

3.8. Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення зобов'язані дотримуватись загальноприйнятих правил поведінки та етикету під час супроводу і вимог супроводжуючого щодо безпеки при переміщенні у навчальних корпусах Інституту.

3.9. Особи з інвалідністю та інші маломобільні групи населення користуються пріоритетним правом при зверненні до структурних підрозділів Інституту.

3.10. Відповідальна особа повинна бути ознайомлена з правилами спілкування з особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення, (матеріал використаний з розділу «Етика спілкування» Всеукраїнського громадського об'єднання «Національна асамблея людей з інвалідністю України»: <http://naiu.org.ua/useful/etika-spilkuvannya/>) зокрема:

З питань, що стосуються людини з інвалідністю, важливо завжди пам'ятати, що потрібно звертатись безпосередньо до цієї людини, а не до супроводжуючої її особи:

- розмовляючи з людиною, яка пересувається на візку намагайтесь розташуватися так, що її та Ваші очі були на одному рівні, тоді Вам буде простіше вести розмову. Також, можливо, Вам доведеться переміститись у більш «спокійну зону» для того, щоб допомогти такій особі поспілкуватись з Вами;

- розмовляючи з людиною, яка має труднощі в спілкуванні, слухайте її уважно. Майте терпіння її вислухати, чекайте доки людина закінчить фразу. Не

виправляйте її та не намагайтесь пояснити щось замість неї. Якщо це потрібно, ставте короткі запитання, які потребують коротких відповідей;

- розмовляючи з людиною, що не чує, або має обмежений слух, дивіться їй прямо у вічі і говоріть чітко. Деякі люди читають по губах. Намагайтесь стояти так, щоб Вас та Ваші уста було добре видно та щоб Вам нічого не заважало;

- особам, що не чують або мають обмежений слух, може бути необхідно читати по губах. Якщо це так, під час розмови дивіться прямо на них й не закривайте вашого обличчя й рота. Знайте, що яскраве сонячне світло чи тінь можуть заважати сприйняттю, ускладнити читання по губах. Говоріть чітко своїм звичайним голосом та зі своєю звичайною швидкістю, крім випадків, коли особа попросить Вас говорити голосніше чи повільніше. Використовуйте чіткі, коротші речення. Якщо особа з інвалідністю не зрозуміла Вас, не бійтесь повторити щойно сказане Вами або спробуйте перефразувати речення. Деяким особам, що не чують або мають обмежений слух, може бути легше зрозуміти Вас, якщо Ви також використовуватимете жестикуляцію руками, щоб пояснити напрям руху; також для правильного спрямування осіб з інвалідністю допомагає використання мап. Якщо Вас не зрозуміли, запропонуйте поспілкуватись за допомогою ручки й паперу. Коли Ви спілкуєтесь з особою зі складнощами в навчанні, використовуйте позитивну та просту побудову речення, як то "Ви шукаєте Ваше місце?" замість "Що Ви шукаєте?".

Етика спілкування та допомога людині з інвалідністю:

- не робіть висновків, що особа з інвалідністю потребує допомоги, тому що вона має інвалідність. Те, що Вам може здатись «боротьбою» чи подоланням перешкод, для когось може бути гарно скерованим звичайним процесом - у власному темпі та власним шляхом. Завжди спочатку спитайте, і якщо особа з інвалідністю каже Вам, що він/вона не потребує Вашої допомоги, просто прийміть цю відповідь. Не нав'язуйте свою допомогу й не ображайтесь, якщо від Вашої пропозиції відмовляться;

- ніколи не торкайтесь людини з інвалідністю чи їх допоміжних засобів пересування без їх дозволу. Це неввічливо, а також може вплинути на їх баланс. Якщо особа з інвалідністю потребує допомоги у тому, щоб потрапити в глядацьку зону або в інше приміщення на стадіоні, а Ви не можете залишити своє службове місце, Вам потрібно покликати когось з колег для надання необхідної допомоги;

- якщо Вашої допомоги потребує користувач візка, спочатку спитайте людину, куди вона хоче дістатись, а потім проінформуйте, що Ви збираєтесь довести її;

- якщо Ви супроводжуєте людину з порушенням зору чи таку, що не бачить, Ви маєте дозволити їй взяти Вас за лікоть та йти поруч. Завжди коментуйте шлях і маршрут, яким Ви йдете. Наприклад, "За декілька кроків ми повернемо ліворуч" чи "Ми підходимо до сходів". Коли Ви досягли необхідного місця, повідомте людину, де вона знаходиться;

- якщо людина з інвалідністю має супроводжуючого чи собаку-поводиря, він/вона може йти поруч з Вами, але не тримаючись за Вас. Собаки-поводирі дуже гарно натреновані, тому Ви не маєте торкатись до них, пестити, годувати, відволікати собаку – бо вона працює.

Найголовніше: не стороніться людей з інвалідністю. Якщо Ви готові вести себе з ними з повагою й розумінням, вони не образяться, якщо Ви помилитесь.

Рекомендації із супроводу та взаємодії з людиною з інвалідністю.

Загальні положення:

- коли Ви представляєтесь, намагайтесь потиснути руку, навіть якщо рухи руками у людини з інвалідністю обмежені, чи якщо вона має протез;

- запропонуйте допомогу, але почекайте, поки вона буде прийнята, і надайте цю допомогу у той спосіб, у який Вас просить особа. Не ображайтесь на відмову;

- не робіть висновків на основі спостережень: пам'ятайте, що будь-хто може мати приховані "порушення" – наприклад, діабет;

- якщо Ви не впевнені у тому, що саме Вам потрібно робити – спитайте.

Людина з порушенням зору, або незряча людина:

- скажіть людині з порушенням зору, хто Ви, представте інших присутніх осіб і розкажіть, де вони знаходяться;

- запитайте людину, чи вона потребує Вашого супроводу;

- не хапайте людину, щоб супроводжувати її, дозвольте їй взяти Вашу руку; спитайте, чи хоче вона бути попередженою про сходи, двері та інші перешкоди;

- чітко скажіть, де знаходиться її місце, або покладіть її руку на спинку її місця чи на підлокітник;

- завжди кажіть людині, коли Ви відходите назад чи йдете від неї;

- якщо людина йде з собакою - поводитирем, спитайте дозволу на те, щоб доторкнутись до неї та взаємодіяти з нею;

- якщо Ви скеровуєте особу, переконайтесь, що людина знає й розуміє кожную деталь.

Особи, які користуються кріслом колісним:

- спробуйте опуститись на рівень очей користувача крісла колісного, або трохи відійдіть назад;

- не нахиляйтесь і не спирайтесь на крісло колісне чи на інший допоміжний засіб людини;

- спитайте людину, чи потребує вона допомоги під час переміщення, при відкриванні дверей, але пам'ятайте, що вона може виконувати ці функції сама;

- залиште достатньо місця для тих, хто користується ходунками чи іншими допоміжними засобами під час ходи - не намагайтесь відібрати або схопити їх допоміжний засіб чи паличку;

- не намагайтесь проявляти співчуття до особи, торкаючись до її голови чи плеча, оскільки це сприймається як патронаж/опіка.

Особи з порушеннями слуху, або глуха людина:

- щоб звернути на себе увагу глухої людини, помахайте рукою, або доторкніться до неї;

- дивіться безпосередньо на особу (навіть якщо вона користується послугами перекладача жестової мови) і розмовляйте звичайним голосом, не закриваючи обличчя руками;

- намагайтесь не використовувати довгих складних речень;

– будьте терплячі з людьми, які мають труднощі в спілкуванні; не виправляйте їх; не закінчуйте їх речення замість них. Якщо Ви не розумієте, попросіть їх повторити сказане. У спілкуванні з слабкочуючими чи глухими особами в нагоді інколи можуть стати ручка з папером.

Особи з затримкою розумового розвитку:

- ставтесь до людей як до особистостей, відповідальних дорослих, і не робіть висновків, що вони нічого не можуть робити;
- будьте терплячими та будьте готові пояснити інформацію більш, ніж один раз;
- намагайтесь не використовувати складних речень;
- пам'ятайте, що деякі люди з затримкою розумового розвитку віддають перевагу дотриманню певних правил чи порядку.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Порядок розглядається і схвалюється Вченою радою Інституту та вводиться в дію наказом ректора Інституту.

4.2. Зміни та доповнення до цього Порядку розглядаються і схвалюються Вченою радою Інституту та вводяться в дію наказом ректора Інституту.

Цей Порядок не є оригінальним науковим текстом та укладачі не претендують на авторство і першоджерело. Цей текст створено на основі європейських і вітчизняних практик, нормативних документів, методичних розробок окремих закладів вищої освіти, а також на матеріалах і кейсах Національного агентства і забезпечення якості вищої освіти.